

Ο ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΚΑΙ Ο ΑΟΡΙΣΤΟΣ ΤΩΝ ΕΝΡΙΝΟΛΗΚΤΩΝ ΚΑΙ ΥΓΡΟΛΗΚΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

Ορισμός

Ενρινόληκτα ονομάζονται τα ρήματα που έχουν χαρακτήρα **-μ-, -ν-** και **υγρόληκτα** εκείνα που έχουν χαρακτήρα **λ, ρ**
π.χ.: γέμ-ω, μέν-ω, βούλ-ομαι δέρ-ω κ. ά.

A. Σχηματισμός ενεργητικού και μέσου Μέλλοντα

Τα **ενρινόληκτα** και **υγρόληκτα** ρήματα σχηματίζουν τον ενεργητικό και μέσο μέλλοντα από το ρηματικό θέμα και τις καταλήξεις **-ῶ** και **-οῦμαι** αντίστοιχα. Κλίνονται δηλαδή σύμφωνα με τα συνηρημένα ρήματα σε **-έω**.

π.χ.:

ἀμυνῶ, ἀμυνεῖς, ἀμυνεῖ κ.λπ.

ἀμυνοῦμαι, ἀμυνεῖ, ἀμυνεῖται κ.λπ.

B. Σχηματισμός ενεργητικού και μέσου Αορίστου

Ο ενεργητικός και μέσος αόριστος α' των ενρινόληκτων και υγρόληκτων ρημάτων σχηματίστηκε αρχικά σε **-σα** και **-σάμην**, όπως στα φωνηεντόληκτα. Ο χρονικός χαρακτήρας **-σ-** όμως αφομοιώθηκε με το προηγούμενό του ένρινο ή υγρό και έπειτα έγινε απλοποίηση των δύο όμοιων συμφώνων και αναπληρωτική έκταση (αντέκταση) του προηγούμενου φωνήεντος δηλαδή τράπηκε το: **ᾱ -> η** ή **ᾱ** (αν προηγείται ι, ε, ρ), το **ε -> ει**, το **ῖ -> ῖ**, και το **ῦ -> ῦ**.

Παραδείγματα

Ενεστώτας	Αρχικός τύπος	Με αφομοίωση	Τελικός τύπος (με απλοποίηση και αναπληρωτική έκταση)
ύφαίνω (θ. ύφαν-)	ύφαν-σα	ύφαν-να	-> ύφηνα
μαίνω (θ. μιᾶν-)	εμίᾶν-σα	εμίᾶν-να	-> εμίᾶνα
λεαίνω (θ. λεᾶν-)	ελέᾶν-σα	ελέᾶν-να	-> ελέᾶνα
μαραίνω (θ. μαρᾶν-)	εμάρᾶν-σα	εμάρᾶν-να	-> εμάρᾶνα
καθαίρω (θ. καθᾶρ-)	εκάθᾶρ-σα	εκάθᾶρ-ρα	-> ἐκάθηρα
ἀγγέλλω (θ. ἀγγελ-)	ἤγγελ-σα	ἤγγελ-λα	-> ἤγγειλα
κρίνω (θ. κρῖν-)	ἔκρῖν-σα	ἔκρῖν-να	-> ἔκρῖνα
ἀμύνω (θ. ἀμῦν-)	ἤμῦν-σα	ἤμῦν-να	-> ἤμῦνα

Έτσι ο ενεργητικός και μέσος αόριστος α' των ενρινόληκτων και υγρόληκτων ρημάτων **σχηματίζεται σε όλες τις εγκλίσεις, το απαρέμφατο και τη μετοχή, με το θέμα μετασχηματισμένο** και με τις ίδιες καταλήξεις που έχουν τα φωνηεντόληκτα ρήματα, αλλά **χωρίς** το χρονικό χαρακτήρα **-σ-**.

Γ. Σχετικά με τον τονισμό

1. Στα υγρόληκτα και ενρινόληκτα ρήματα, **το δίχρονο φωνήεν του θέματος είναι μακρόχρονο** στον αόριστο λόγω της αναπληρωτικής έκτασης (αντέκτασης).

π.χ.:

ρ. κρίνω (θ. κρῖν-) -> ἔκρῖνα, κρῖναι,

ρ. ἀμύνω (θ. ἀμῦν-) -> ἤμῦνα, ἀμῦναι.

2. Η **προστακτική** του αορίστου α', ενεργητικής και μέσης φωνής, των απλών και σύνθετων ρημάτων ανεβάζει πάντα τον τόνο όσο το επιτρέπει η λήγουσα.

π.χ.:

ρ. ἀγγέλλω -> ἄγγελον, ἀγγέλλομαι -> ἄγγελαι,
ρ. διακρίνω -> διάκρινον, ἀποκρίνομαι -> ἀπόκριναι.

3. Το **απαρέμφατο** και η **μετοχή** όταν είναι σύνθετα **δεν** ανεβάζουν τον τόνο.

π.χ.:

ρ. κατατείνω -> κατατεῖναι, κατατείνας, κατατείνασα, κατατεῖναν,
ρ. ἀποκλίνω -> ἀποκλῖναι, ἀποκλίνας, ἀποκλίναςα, ἀποκλῖναν.

Δ. Σχετικά με τον σχηματισμό του ενεστώτα και παρατατικού, ενεργητικής και μέσης φωνής

Τα περισσότερα ενρινόληκτα και υγρόληκτα ρήματα σχηματίζουν το θέμα του **ενεστώτα** με την προσθήκη του προσφύματος **-j-**.

α) Σε όσα έχουν χαρακτήρα **-λ-**, το **-j-** αφομοιώνεται από αυτό και έτσι τα ρήματα έχουν **-λλ-**.

θ. βαλ- βάλ-jω > βάλλω
θ. στελ- στελ-jω > στέλλω

Εξαιρούνται και έχουν ένα **-λ-** (δεν παίρνουν πρόσφυμα -j-) τα:

- βούλομαι - (μέλλ.): βουλήσομαι
- ἐθέλω - (μέλλ.): ἐθελήσω
- ἐπιμέλομαι - (μέλλ.): ἐπιμελήσομαι
- μέλει (απρόσωπο) - (μέλλ.): μελήσει
- ὀφείλω - (μέλλ.): ὀφειλήσω

β) Σε όσα έχουν χαρακτήρα **-ν-**, **-ρ-** και προηγείται το φωνήεν **α**, τότε το **-j-** μετατοπίζεται πριν το **-ν-** ή το **-ρ-** και ενώνεται με το προηγούμενο **-α-** σε δίφθογγο **-αι-**.

π.χ.:

ύφαν-jω > ύφαίνω
καθαρ-jω > καθαίρω

γ) Σε όσα έχουν χαρακτήρα **-ν-**, **-ρ-** και προηγούνται τα φωνήεντα **ε**, **ι**, **υ**, τότε το **-j-** αφομοιώνεται προς το χαρακτήρα **-ν-** ή **-ρ-**, έπειτα το διπλό **-ν-** ή **-ρ-** απλοποιείται και το προηγούμενο φωνήεν εκτείνεται αναπληρωτικά, δηλ. το **-ε-** σε **-ει-**, το **-ι-** σε **-ι-** και το **-υ-** σε **-υ-**.

π.χ.:

κτέν-jω > κτείνω, σπέρ-jω > σπείρω,
κρίν-jω > κρίνω, οϊκτίρ-jω > οϊκτίρω
πλύν-jω > πλύνω, σύρ-jω > σύρω

(Ο παρακείμενος και υπερσυντέλικος ενεργητικής και μέσης φωνής, παρουσιάζονται σε ξεχωριστή ενότητα.)

Ε. Πίνακας των συνηθέστερων υγρόληκτων και ενρινόληκτων ρημάτων

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ
ἀγγέλλω ἀγγέλλομαι	ἀγγελῶ ἀγγελοῦμαι	ἤγγειλα ἤγγειλάμην
αἶρω	ἀρῶ	ἤρα

αἴρωμαι	ἀροῦμαι	ἠράμην
ἀμύνω ἀμύνομαι	ἀμυνῶ ἀμυνοῦμαι	ἦμυνα ἦμυνάμην
βάλλω βάλλομαι	βαλῶ βαλοῦμαι	ἔβαλον (ἀόρ.β') ἐβαλόμην (ἀόρ.β')
ἐγείρω	ἐγερῶ	ἦγειρα
καθαίρω καθαίρομαι	καθαρῶ καθαροῦμαι	ἐκάθηρα ἐκαθηράμην
κλίνω	κλινῶ	ἔκλινα
κρίνω κρίνομαι	κρινῶ κρινοῦμαι	ἔκρινα ἐκρινάμην
κτείνω	κτενῶ	ἔκτεινα
μαραίνω	μαρανῶ	ἐμάρανα
μένω	μενῶ	ἔμεινα
μιαίνω	μιανῶ	ἐμίανα
νέμω νέμομαι	νεμῶ νεμοῦμαι	ἔνειμα ἐνειμάμην
ὀδύρομαι	ὀδυροῦμαι	ὠδυράμην
σημαίνω σημαίνομαι	σημανῶ σημανοῦμαι	ἐσήμηνα / ἐσήμανα ἐσημηνάμην
σπείρω σπείρομαι	σπερῶ σπαρήσομαι (παθ. μέλλ.β')	ἔσπειρα ἐσπειράμην
στέλλω στέλλομαι	στελῶ στελοῦμαι	ἔστειλα ἐστειλάμην
σφάλλω σφάλλομαι	σφαλῶ σφαλοῦμαι	ἔσφηλα / (ἔσφαλα) ἐσφάλην (παθ. ἀόρ. β')
τείνω τείνομαι	τενῶ τενοῦμαι	ἔτεινα ἐτεινάμην
τέμνω τέμνομαι	τεμῶ τεμοῦμαι	ἔτεμον (ἀόρ.β') ἐτεμόμην (ἀόρ.β')
ύγιαίνω	ύγιανῶ	ύγίανα
φαίνω φαίνομαι	φανῶ φανοῦμαι	ἔφηνα ἐφηνάμην
φθείρω	φθερῶ	ἔφθειρα
φθείρομαι	φθεροῦμαι	ἐφθάρην (παθ.ἀόρ.β')

ΣΤ. Πίνακες ενδεικτικού σχηματισμού του μέλλοντα και αόριστου των ενεργόληκτων και υγρόληκτων ρημάτων

ρ. νέμω

ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ						
Ενεργητική φωνή						
	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
α' ενικό β' ενικό	νεμῶ νεμεῖς	-	νεμοῖμι νεμοῖς	-	νεμείν	νεμῶν νεμουσα νεμοῦν
Μέση φωνή						
	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
α' ενικό β' ενικό	νεμοῦμαι νεμῆ(-εἶ)	-	νεμοίμην νεμοῖο	-	νεμείσθαι	νεμούμενος νεμουμένη νεμούμενον
ΑΟΡΙΣΤΟΣ						
Ενεργητική φωνή						
	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
α' ενικό β' ενικό	ἔνειμα ἔνειμας	νείμω νείμης	νείμαιμι νείμαις/ νείμειας	- νεῖμον	νεῖμαι	νείμας νείμασα νεῖμαν
Μέση φωνή						
	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
α' ενικό β' ενικό	ἔνειμάμην ἔνείμω	νείμωμαι νείμη	νειμαίμην νείμαιο	- νεῖμαι	νείμασθαι	νειμάμενος νειμαμένη νειμάμενον

ρ. κρίνω

ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ						
Ενεργητική φωνή						
	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
α' ενικό β' ενικό	κρινῶ κρινεῖς	-	κρινοῖμι κρινοῖς	-	κρινεῖν	κρινῶν κρινουσα κρινούν
Μέση φωνή						
	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
α' ενικό β' ενικό	κρινοῦμαι κρινῆ	-	κρινοίμην κρινοῖο	-	κρινεῖσθαι	κρινούμενος κρινουμένη κρινούμενον
ΑΟΡΙΣΤΟΣ						

Ενεργητική φωνή						
	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
α' ενικό β' ενικό	ἔκρινα ἔκρινας	κρίνω κρίνης	κρίναιμι κρίναις	- κρίνον	κρίναι	κρίνας κρίνασα κρίναν
Μέση φωνή						
	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
α' ενικό β' ενικό	ἐκρινάμην ἐκρίνω	κρίνωμαι κρίνη	κρίναίμην κρίναιο	- κρίναι	κρίνασθαι	κρίνάμενος κρίναμένη κρίνάμενον

ρ. αἶρω

ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ						
Ενεργητική φωνή						
	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
α' ενικό β' ενικό	ἄρῶ ἄρεις	-	ἄροῖμι ἄροῖς	-	ἄρειν	ἄρων ἄρουσα ἄρουν
Μέση φωνή						
	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
α' ενικό β' ενικό	ἄροῦμαι ἄρη (-εῖ)	-	ἄροίμην ἄροιο	-	ἄρεισθαι	ἄρούμενος ἄρουμένη ἄρούμενον
ΑΟΡΙΣΤΟΣ						
Ενεργητική φωνή						
	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
α' ενικό β' ενικό	ἦρα ἦρας	ἄρω ἄρης	ἄραιμι ἄραις	- ἄρον	ἄραι	ἄρας ἄρασα ἄραν
Μέση φωνή						
	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
α' ενικό β' ενικό	ἦράμην ἦρω	ἄρωμαι ἄρη	ἄραίμην ἄραιο	- ἄραι	ἄρασθαι	ἄράμενος ἄραμένη ἄράμενον